

EKONOMICKÁ INFORMÁCIA O TERITÓRIU

Izrael

[Všeobecné informácie o krajine](#)

I. ZÁKLADNÉ EKONOMICKÉ INFORMÁCIE

---

a) Základná charakteristika hospodárstva

Základné charakteristiky krajiny	
Poloha	Izrael sa rozprestiera na východnom pobreží Stredozemného mora. Svojou rozlohou patrí medzi najmenšie krajiny tejto oblasti (predstavuje menej ako 1/2 rozlohy Slovenska).
UZ	8 660 000 (05/2017)
Etnické zloženie obyvateľstva	75% Židov, 21% arabov, 4 %iné
Lokálna mena	NIS (New Israel Shekel); na Slovensku skratka ILS
Výmenný kurz	1 EUR = 3,91 ILS (05/2017 Bank of Israel) 1 USD = 3.61 ILS (05/2017 Bank of Israel)
Zdroje: Bank of Israel, ECB	

- **Analýza vývoja hospodárstva za posledný rok a porovnanie s predchádzajúcim rokom**

Ekonomika Izraela stojí na pevných základoch. Podľa OECD (Economic Survey of Israel z roku 2016) Izrael patrí medzi najvyspelejšie krajiny OECD, ale má rezervy v oblastiach ako je sociálna nerovnosť, chudoba, bývanie a kvalita ovzdušia.

Izraelská ekonomika prešla za 69 rokov existencie dramatickým vývojom, v súčasnosti je izraelské hospodárstvo diametrálne odlišné od ekonomiky krajiny na začiatku 50.rokov. Zlom vo vývoji hospodárstva nastal približne v pol. 80. rokov, kedy vláda uskutočnila radikálny stabilizačný program. V 90.rokoch pristúpil kabinet k

systematickej, postupnej privatizácii. Od pol. 90. rokov zaznamenal IL už solídny rast HDP, ktorý trvá až dodnes. HDP od tohto obdobia rastie priemerne o cca 4% ročne. K rastu HDP do značnej miery prispel relatívne vysoký populačný prírastok.

V roku 2016 sa zvýšil hospodársky rast Izraela a tento trend by mal pokračovať aj v roku 2017. V rokoch 2017/18 by mal hospodársky rast dosiahnuť 3 %. Podpora rozvoja vyplývajúca z mierneho rozpočtového uvoľnenia, veľmi nízkych úrokových sadziieb a opatrení na podporu nízkopríjmových skupín obyvateľstva by mala naďalej stimulovať domáci dopyt a zamestnanosť. Regionálne nestabilita a posilňovanie národnej meny však podľa prognóz negatívne ovplyvnia rast vývozu krajiny. Na druhej strane, verejné financie by mohli zohrať dôležitejšiu úlohu v podpore rastu ekonomiky, a to najmä zvýšením výdavkov na dopravnú infraštruktúru a vzdelávanie.

Rast ekonomiky spôsobuje predovšetkým zvyšovanie domáceho dopytu, podporené priaznivými podmienkami na trhu práce.

Miera nezamestnanosti zostane naďalej nízka a inflácia sa bude postupne zvyšovať v cieľovom rozpätí 1 – 3 %, najmä v dôsledku zvyšovania miezd.

Dobré ekonomické vyhliadky by mohla ohroziť bezpečnostná situácia, nestabilita v regióne a lokálne konflikty, ako tomu bolo naposledy po vojne s pásmom Gazy (2014).

Izraelské hospodárstvo je charakteristické vysokou technologickou úrovňou produkcie a značne prevyšuje ekonomiky svojich blízkových susedov.

Významnými časťami hospodárstva je **spracovanie a vývoz diamantov, hi-tech, zbrojárstvo, zdravotníctvo a potravinárstvo**. Zahraničný obchod je dlhodobo v deficite a zahraničná zadlženosť je významne ovplyvnená ekonomickou a vojenskou pomocou USA.

Priorita znižovania deficitu prinútila úrady opustiť svoje viacročné plány znižovania sadziieb dane z príjmu právnických a fyzických osôb, naopak sadzby boli zvýšené. **Administratívne procesy sú zaťažujúce** - izraelské firmy vynaložia v priemere 235 hodín ročne vyplňaním daňových formulárov, čo je oveľa dlhšie, než inde.

Pokrok smerom k trhovo založenej štruktúre v sieťových odvetviach je najmä v energetike nedostatočný. Hoci úloha nových súkromných generátorov sa rozširuje, štátna Israel Electric Corporation zostáva hlavným výrobcom, výhradným distribútorom a predajcom – veľmi zriedkavá situácia medzi ekonomikami OECD.

Vláda IL schválila v októbri 2014 **trojročný plán privatizácie**, ktorého výsledkom by mala byť privatizácia viacerých veľkých štátnych monopolov, alebo takmer monopolov, vrátane výroby elektriny, vodární, pošty a prístavov. Privatizácia by sa mala dotknúť ôsmich firiem a dvoch prístavov. 10 firiem určených na predaj majú na celkových príjmoch štátnych firiem podiel takmer 90%. Rozhodnutie privatizovať časť štátnych podnikov je motivované získaním finančných prostriedkov na zníženie dlhu a zlepšenie výkonnosti. Celkový výnos z privatizácie sa odhaduje na približne 15 miliárd šekelov (cca 4,1 mld. USD). Vláda si plánuje ponechať kontrolu nad niektorými zbrojárskymi a energetickými spoločnosťami, a to predovšetkým z geopolitických dôvodov.

V oblasti **environmentálnej politiky** je izraelská politika emisií skleníkových plynov zameraná na plán z roku 2010 s cieľom 20%-ného zníženia odhadovaných základných emisií do roku 2020. Avšak kvôli fiškálnej prioritizácii bude dosiahnutie tohto plánu ťažšie.

Izrael dosiahol pokrok pri vykonávaní konkrétnych opatrení, najmä s pokračujúcim rozširovaním programov **obnoviteľných zdrojov energie** a energetickej efektívnosti v súvislosti s budovami, elektrickými zariadeniami a dopravou.

- **HDP (vývoj, štruktúra), miera inflácie, miera nezamestnanosti, platobná bilancia, finančná pozícia, devízové rezervy, zahraničná zadlženosť, inflácia, očakávaný vývoj**

Izraelská ekonomika rástla v roku 2016 o 4%. Najvýraznejší rast zaznamenala v 4Q a to až o 6,5%. Ak vezmeme do úvahy prírastok obyvateľstva, rast HDP v bol v minulom roku polovičný (2%), tak sa jedná o najrýchlejšie rastúcu ekonomiku v OECD. Ťažiskom hospodárskeho rastu bola v roku 2016 spotreba domácností (4,5% v roku 2015 vs. 6,3% v roku 2016). Takmer dokonalý makroekonomický obraz dokresľuje rekordne nízka nezamestnanosť 4,3% (medziročný pokles o 0,9%)

V oblasti verejných financií aj súčasná vláda nadväzuje na fiškálnu politiku. Vnútorný dlh v roku 2016 poklesol z 30,0 na 28,6% HDP. Vnútorná zadlženosť sa znížila z 64,9% HDP z konca roku 2015 na 62,2% na konci roku 2016. Vnútorný dlh krajiny v roku 2016 poklesol z 30,0 na 28,6 HDP.

Priemerná mzda vzrástla v januári 2017 na 9 914 ILS (cca 2 600 EUR). Medzi krajinami OECD však zaujíma Izrael spolu s Mexikom a Tureckom spodné priečky v počte osôb žijúcich pod hranicou chudoby.

Očakávaný vývoj v roku 2017:

Bank of Israel očakáva v roku 2017 rast HDP o 3,1%. Medzi najväčšie sociálno-ekonomické výzvy vlády patrí zapojenie ortodoxných Židov do ekonomických aktivít. (patria tam aj ďalšie skupiny: beduínske komunity, Arabskí Židia, prisťahovalci z Afriky). V ekonomickej oblasti bude vláda IL pokračovať v investíciách do infraštruktúr železníc a ciest. Podiel ťažby zemného plynu na ekonomickom raste sa bude naďalej zvyšovať z 0,5% v roku 2015 na 1% v roku 2020.

Finančnému systému Izraela dominujú banky a poisťovne. Najnovšia štúdia krajín OECD1 spomína bankový sektor ako kľúčovú oblasť, ktorú treba otvoriť pre konkurenciu. **Vystavenie bankovníctva medzinárodným finančným rizikám je relatívne nízke**, pretože banky sú väčšinou viazané na domáci trh.

Úverový rating Izraela bol opakovane potvrdený niekoľkokrát od roku 2014 na úroveň A1/A+ so stabilnou predpoveďou od najväčších ratingových spoločností (S&P, Fitch a Moody's). Všetky tri agentúry potvrdili stabilný pomer fiškálnej politiky voči zadlženosti Izraela spolu s monetárnou flexibilitou ako silnými bodmi v jeho úverovom ratingu. Geopolitická situácia spolu s cenovo nafúknutým trhom bývania bola uvedená ako hlavná výzva pre budúci rating izraelskej ekonomiky.

Izraelský **obchod s tovarom sa** v roku 2015 **znížil celkovo o 9%**². Prestavuje to **6,6%-ný pokles izraelského exportu a 10,7%-ný pokles importu**. V roku 2016 vývoz izraelského tovaru a služieb predstavoval 90 mld. EUR, čo je o 3 % viac ako v roku 2015. Bez predaja start-up spoločností a diamantov vývoz predstavoval 81 mld. EUR, čo je o 2 % viac ako v roku 2015.

Vývoz technológie (priemysel a služby) tvoril celkove 38 mld. EUR, a predstavuje 43 % z vyváženého tovaru a služieb. Nárast je spôsobený rýchlym rastom vývozu počítačov, softvéru, služieb pre vedu a výskum a odzrkadľuje to trend ostatných rokov.

Hlavné exportné komodity sú: diamanty, počítače, elektronika, hudobné nástroje, farmaceutické výrobky, optické výroby, chemikálie, kovové výrobky. Hlavné importné komodity sú: palivá, dopravné prostriedky, elektrické zariadenia, potraviny a nápoje, stroje a zariadenia a chemikálie. Z celkového vývozu tvoril vývoz do krajín EÚ 33 %, do USA 29 %, do ázijských krajín 20 % a do ostatných krajín 18%.

EÚ je najvýznamnejším obchodným partnerom Izraela. V roku 2015 sa podieľala na celkovom obchodnom obrate EÚ 31%, v roku 2016 bol zaznamenaný nárast na 37%. Najväčšími exportérmi v roku 2016 boli: Spojené Kráľovstvo (63%), Nemecko a Slovinsko. Ruská federácia z dôvodu oslabenia rubľu zvýšila v roku 2016 objem exportu do Izraela o 107%, kým import z Izraela do Ruska z toho istého dôvodu prepadol o 10%.

Svoje pobočky, výskumné pracoviská v posledných dvoch rokoch rozšírili mnohé nadnárodné korporácie napr: Microsoft, Pratt & Whitney, Aol Time Warner, Intel, IBM, Cisco Systems a ďalšie. Bilancia izraelských aktív v zahraničí na konci roku 2016 dosahovala 381,37 mld. HDP. Hodnota zahraničných aktív v uvedenom období vzrástla o 27,96 mld. USD najmä z dôvodu zhodnotenia portfóliových investícií a iných cenných papierov. Priame investície sa na zahraničných investíciách podieľali necelých 27%. Celková výška zahraničných investícií v Izraeli klesla v roku 2016 o 9,57 mld. USD a najmä z dôvodu medzinárodného zníženia hodnoty portfóliových investícií z 131,60 mld. USD na 111,59 mld. USD. PZI naopak zaznamenali rast o 8,60 mld. USD. Vo vzťahu k HDP sa PZI v priebehu roku 2016 pohybovali medzi 3-4%. Izraelské technologické start-upy prilákali v roku 2016 investície v hodnote 4,8 mld. USD. Ide o 12% nárast oproti roku 2015.

Izrael je od roku 1996 zaradený do Rámcových programov EÚ pre R&D (výskum & vývoj), najväčší R&D fond na svete. Prispieva do FP rozpočtu rovnakou mierou ako MS. V FP7 mal Izrael čistý výnos 1,6 ILS z každého ILS, ktorým prispel do rozpočtu. Izraelská účasť v aktuálnom programe Horizon 2020 je naďalej silná. Od októbra 2015 Izrael participoval na 240 podpísaných zmluvách, zahŕňajúcich 283 participácií, za ktoré dostanú celkovo 154,91 miliónov €. Ako v FP7, hlavná časť financovania šla na akademický výskum a 44,72% z celkovej sumy šlo na granty Európskej rady pre výskum (European Research Council) na špičkový technologický výskum. Hlavnými spolupracovníkmi Izraela sú Nemecko, Francúzsko, Španielsko, Veľká Británia a Taliansko.

Izrael sa dlho hrdil tým, že dáva najväčšie percento **HDP na investície do R&D**. Nedávna správa OECD uvádza, že **Južná Kórea v tomto podiele Izrael predbehla** (Južná Kórea so 4,3%, Izrael 4,1). Táto zmena môže byť znakom erózie "Start-Up Nation", keďže **Izrael klesol v umiestnení vo výdavkoch na R&D per capita (na hlavu), v globálnom inovačnom indexe a vo svojich inovačných výstupoch** (akademické spin-off projekty, počet patentov a high-tech export) **a vstupoch** (inovačné

infraštruktúrne investície do ľudského kapitálu a výskumu). Vyšší výkonní predstavitelia high-tech upozornili na to, že najväčšími prekážkami pre toto odvetvie je nedostatok kvalifikovaných inžinierov.

- **Štátny rozpočet, hlavné črty, prognózy vývoja**

Dňa 21.12.2016 schválil izraelský Knesset štátny rozpočet na roky 2017-2018. Výdaje rozpočtu boli stanovené na 446 mld. ILS (105 mld. USD) na rok 2017 a 460 mld. ILS (124 mld. USD) na rok 2018. Plánovaný schodok rozpočtu by mal dosiahnuť 2,9% HDP.

Najväčšie výdavky štátneho rozpočtu sú dostupné na:

<http://www.financeisrael.mof.gov.il/Financelrael/Pages/En/Home.aspx>

<http://www.financeisrael.mof.gov.il/Financelrael/Docs/En/publications/StateBudgetProposal2013-2014.pdf>

Vládne výdavky (v mil. USD a bežných cenách)

(v mil. USD)	2015	2016	2017 (plánovaný rozpočet)
Verejné služby	9 879	10 874	14 069
Obrana	15 472	16 569	18 256
Polícia, civilná ochrana	3 563	5 426	6 040
Hospodárske záležitosti	6 175	5 047	6 932
Ochrana životného prostredia	1 354	3 247	4 223
Podpora bývania	963	1 824	2 824
Zdravotníctvo	11 065	11 258	14 121
Kultúra a náboženstvo	3 395	4 237	6 711
Vzdelanie	14 763	14 789	16 905
Sociálny sektor	24 095	25 471	29 971
Spolu	90 724	98 742	105 052

Zdroj: Central Berau of Statistics. (05/2017)

b) Hlavné odvetvia hospodárstva

- **Charakteristika hospodárstva**

Kľúčové ukazovatele:

	2012	2013	2014	2015	2016
HDP (mld.USD)	252 357	266 949	276 556	304 321	334 094
HDP/obyvateľ (USD)	31 451	32 661	33 588	34 116	34 511
Rast HDP (%)	3	2,7	2,8	2,5	4,0
Nezamestnanosť (%)	7	5,8	5,7	5,2	4,3
Inflácia (%)	1,6	1,8	-0,2	-1,0	0,3

Zdroj: OECD 26.730.930.2, The Central Bureau of Statistics Israel (05/2017)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ostatné ukazovatele	Aktuálne ceny v mld. ILS	Percentuálna zmena, objem (ceny 2010)				
Súkromná spotreba	585,3	4,2	4,2	5,8	3,7	3,5
Verejná spotreba	238,4	3,6	3,3	4,2	4,0	2,8
Tvorba hrubého fixného kapitálu	215,4	0,0	0,0	10,6	7,6	4,3
Konečný domáci dopyt	1 039,1	3,2	3,1	6,4	4,6	3,5
Celkový domáci dopyt	1 035,2	3,8	3,8	4,9	4,8	3,5
Vývoz tovaru a služieb	353,6	1,5	-4,1	3,3	3,1	4,0
Dovoz tovaru a služieb	329,7	3,8	-0,5	9,1	8,0	4,8
Čistý vývoz	23,9	-0,7	-1,2	-1,5	-1,3	-0,2
Deflátor HDP		1,1	2,8	1,7	1,4	1,5
Index spotrebiteľských cien		0,5	-0,6	-0,5	0,7	1,1

Zdroj: OECD, The Central Bureau of Statistics Israel (05/2017)

Významnou časťou hospodárstva je spracovanie a vývoz diamantov, hi-tech, zbrojárstvo, farmaceutický priemysel a potravinárska výroba. Zahraničný obchod je dlhodobo v deficite a zahraničná zadĺženosť je významne ovplyvnená ekonomickou a vojenskou pomocou USA.

Aktuálny ekonomický a finančný prieskum ratingovej agentúry Moody's považuje ekonomiku IL za stabilnú, dynamickú a rastúcu. V správe, ktorú publikovala Moody's v roku 2016 hodnotí ekonomiku IL kreditom A1. Agentúra S&P hodnotí ekonomiku IL kreditom A+ a Fitch agentúra označila stav ekonomiky IL A Positive. Tým získala ekonomika IL „triple crown“ hodnotenie. Hodnotenie je o to zaujímavejšie, že IL ekonomika utrpela veľké priame straty 50-dňovou vojenskou konfrontáciou s pásmom Gazy.

c) Členstvo v medzinárodných organizáciách a účasť v integračných procesoch

- **WTO, OECD, EÚ, NATO a iné regionálne združenia**

WTO - Medzinárodná obchodná organizácia

Izrael je členom WTO od r. 1995 (predtým členom GATT). V rámci WTO Izrael plno rešpektuje základné princípy a normy ako nediskriminácia, dodržiavanie systému pravidiel, transparentnosť, konsenzus v rozhodovacích procesoch, liberalizácia a osobitný prístup k rozvojovým a menej rozvinutým krajinám. Izrael plno implementoval záväzky Uruguajského kola ako aj Dohodu TRIP'S. Aj keď sa Izrael nezasadzuje zvlášť intenzívne za odbúranie ciel a technických prekážok v obchode, zohral aktívnu úlohu v rokovaníach o telekomunikačných a finančných službách. Dôležitou v minulom období bola podpora dohody o obchodných aspektoch ochrany práv duševného vlastníctva.

Izrael a EÚ

Izrael je asociovanou krajinou EÚ. Asociačná dohoda bola podpísaná v r. 1995. Do platnosti vstúpila až 1.6.2000. K ďalšiemu povýšeniu jeho vzťahov s EÚ došlo

v r. 2003 po uzatvorení dohody v rámci tzv. „European Neighborhood Policy“. Politické vzťahy medzi Izraelom a EÚ sú dlhodobo komplikované stavom blízkovýchodného mierového procesu a udalosťami v regióne. Izrael akceptuje EÚ najmä ako finančného donora a podľa vhodnosti aj ako vplyvného člena tzv. Kvarteta. Asymetrické vzťahy komplikujú aj prácu niektorých spoločných asociačných výborov (napr. ľudské práva). Spolupráca v oblastiach, ktoré nie sú primárne dotknuté vedením izraelsko-palestínskeho konfliktu ako obchod, veda, výskum, zdravotníctvo, high-tech a pod. prebieha hladko, pričom obe strany si majú mnohé čo ponúknuť.

Situácia sa zmení rastúcim tlakom niektorých členských krajín EÚ na rigoróznejšie uplatňovanie niektorých európskych politík a pravidiel vrátane financovania spoločných projektov a označovania výrobkov. Aj keď EÚ formálne neuplatňuje voči Izraelu bojkot niektorých výrobkov, pozície niektorých krajín EÚ de facto týmto smerom posúvajú.

EÚ neuznáva žiadne iné ako dohodnuté zmeny v hraniciach Izraela z roku 1967. V rámci spoločných prístupov EÚ. Únia uplatňuje výkon bilaterálnych dohôd vrátane obchodných dohôd iba na územie Izraela spred roku 1967 čo sa mimo iné prejavuje požiadavkou na správne označovanie tovarov a výrobkov pochádzajúcich z nelegálnych izraelských osád Západnom brehu. EÚ zdôvodňuje svoj postup ochranou spotrebiteľa (napr. právo na správne označovanie výrobkov) a spravodlivým prístupom tovarov na európsky trh

V roku 2012 bola medzi EÚ a Izraelom podpísaná Dohoda Otvorené nebo (Open Skies), ktorá postupne liberalizuje vzájomnú leteckú dopravu. Plná implementácia dohody má prebehnúť v roku 2018. Koncom októbra 2012 bola tiež ratifikovaná Dohoda ACAA (Agreements on Conformity Assessment and Acceptance of Industrial Products), ktorá uznáva izraelské priemyselné štandardy ako ekvivalentné európskym.

Izrael je jedinou krajinou, ktorá nie je členom EÚ, a ktorá bola prizvaná k účasti na vedecko-výskumnom programe Horizon 2020. Na účasť v Horizon 2020 prispeje Izrael počas siedmich rokov sumou približne 600 mil. EUR, avšak očakáva sa, že získa približne 900 mil. EUR.

Izrael a OECD

Izrael bol prijatý za právoplatného člena OECD v septembri 2010.

Ďalšie členstvo

Od roku 1992 Izrael je členom Medzinárodného menového fondu a Svetovej banky. Izrael je veľmi aktívny aj v ďalších medzinárodných finančných inštitúciách ako sú: Európska banka pre obnovu a rozvoj (EBRD), Medzinárodná finančná spoločnosť (IFC), Multilaterálna agentúra pre poistenie investícií (MIGA), Africká rozvojová banka (AFDB), Ázijská rozvojová banka (ASDB), Medziamerická rozvojová banka (IADB) a ďalšie.

Dohody o voľnom obchode

Izrael má významné bilaterálne dohody s USA, EÚ a arabskými krajinami Egyptom, Jordánskom (s ostatnými arabskými krajinami má problematické vzťahy, s mnohými nemá diplomatické vzťahy) a Indiou.

Izrael ako jediná nelatinsko-americká krajina podpísal dohodu o voľnom obchode so združením Mercosur (Argentína, Paraguay, Uruguay). Dohoda vstúpila do platnosti apríli 2010. Iba s Brazíliou predstavuje obchodný obrat viac ako 3 mld. USD.

V rámci snáh o liberalizáciu vnútorného trhu v Izraeli a o zrušenie veľkej časti dovozných ciel mieni Izrael rokovať o nových obchodných dohodách s najväčšími obchodnými partnermi mimo EÚ a USA – s Indiou, Čínou a Južnou Kóreou.

II. PODPORA OBCHODU A PODNIKANIA

---

a) Podnikateľská legislatíva

- **Systém riadenia zahraničného obchodu, inštitúcie, legislatívne normy**

Izraelský exportný inštitút - Israel Export Institute: <http://www.export.gov.il>

Izraelský exportný inštitút (IEI) podporuje izraelský vývoz a ekonomickú spoluprácu medzi izraelskými a zahraničnými spoločnosťami. IEI bol založený v roku 1958 pre izraelských vývozcov vedúcimi ekonomickými inštitúciami: Ministerstvom priemyslu a obchodu; Zväzom výrobcov, priemyselným združením kibucov, a Exportného oddelenia vo Federácii obchodných komôr (FICC – Federation of Israeli Chambers of Commerce).

Proexportné aktivity sú zabezpečované cez národný program exportu pre rôzne odvetvia, ale tiež cez individuálnu výpomoc členom IEI (viac ako 2 500 členov zahrňujúcich väčšinu izraelských vývozcov). IEI pri podpore exportu úzko spolupracuje s Ministerstvom priemyslu, obchodu a práce (MOITAL).

Zväz izraelských výrobcov –

Manufacturers Association of Israel: <http://www.industry.org.il>

Zväz izraelských výrobcov je hlavnou organizáciou v Izraeli združujúcou výrobné firmy, členené podľa jednotlivých sektorov. Zároveň je asociácia najvplyvnejšou lobistickou organizáciou v Izraeli vo vzťahu k záujmom zamestnávateľov.

- **Daňový systém, dane, odvody, sociálne zaťaženie, mzdy**

Daňové sadzby	
Ročný príjem v ILS	Daň z príjmu (pre r. 2016)
0 – 63 360	10%
63 361 – 108 120	14%
108 121 – 168 000	21%
168 001 – 240 000	31%
240 001 – 501 960	34%
nad 501 960	48%
Zdroj: Israeli Tax Authority	

Daň z príjmu právnických osôb bola v návrhu rozpočtu na r. 2013-2015 stanovená na 26,5%. Dividendy sú u fyzických osôb zdaňované sadzbou 25% v prípade vlastníctva menej ako 10% podielu v spoločnosti a 30% ak je podiel vyšší ako 10%. Dividendy vyplácané izraelským firmám sú od tejto dane oslobodené.

Daň z príjmu fyzických osôb je progresívna a percentuálna sadzba je v rozmedzí od 10% do 48%.

Sadzba dane z pridanej hodnoty (DPH) bola 1.6. 2013 zvýšená zo 17% na 18%, pričom od tejto dane zostávajú oslobodené produkty určené na vývoz a tiež

napríklad ovocie, zelenina a vybrané služby v sektore cestovného ruchu pre zahraničných turistov (napr. hotely, požičovne automobilov).

Od 1. októbra 2015 sa sadzba DPH znížila z 18% na 17% a od januára 2016 sa pripravuje zníženie daňového zaťaženia pre právnické osoby o 1,5%.

Daňový úrad pripravuje v roku 2016 zásadné prehodnotenie výkladu pravidiel o zdanení IT produktov vrátane software a cloud-ových služieb. Podľa nového výkladu by v IL mali byť zdaňované všetky internetové služby a produkty používané v IL bez rozdielu či sa služba alebo software fyzicky nachádza v krajine (ide napr. o predaj software, reklama v internetových prehliadačoch).

Detailné informácie o daňových tarifách pri exporte a importe Slovenska a Izraela je možné nájsť na:

<http://62.219.95.10/TaarifEnglish/TaarifRules.aspx?type=0&code=TZ&helek=TZ&erek=00&prat=00>

Sadzby sociálneho poistenia sa líšia v závislosti od výšky mesačnej mzdy zamestnanca:

Odvody (v r. 2016)						
	Mesačná mzda 0-5 171 ILS			Mesačná mzda 5 171 – 42 435 ILS		
	Príspevok zamestnávateľa	Príspevok zamestnanca	Celkovo	Príspevok zamestnávateľa	Príspevok zamest.	Celkovo
Sociálne poistenie	3,50%	0,40%	3,85%	6,50%	12,00%	12,90% 0
Zdravotné poistenie	-	3,10%	3,10%	-	5,00%	5,00%
Celkovo	3,50%	3,50%	6,95%	6,50%	17,00%	17,90%

Zdroj: National Insurance Company

Priemerná mzda v izraelskom hospodárstve bola v auguste 2015 9 687 ILS (cca 2 300 EUR (8/2015, údaj Štatistického úradu).

- **Odkazy na internetové stránky, ktoré informujú o danej problematike**

b) Programy podpory zahraničného obchodu, technickej a finančnej pomoci, projekty regionálnej spolupráce

• Inštitúcie, ktoré realizujú podporu, proexportné programy, hlavné projekty

- Medzinárodné výstavy:
  - Každý rok **IEI (International Export Institute)** pripravuje viac ako 80 izraelských pavilónov a informačné stánky v profesionálnych medzinárodných výstavách vo svete. Výstavy sú vyberané členmi štátnej komisie IEI podľa odvetví.
- Výpomoc pre nových vývozcov:
  - **IEI** prispieva spoločnostiam pre prvý vstup (vývoz), organizuje im zahraničné odbyty, pripravuje vývoznú infraštruktúru a trénuje manažérov a pracovníkov v témach týkajúcich sa medzinárodného obchodu.
- Ekonomická a finančná poradenská činnosť :
  - **IEI** poskytuje nasledovné informácie: všeobecne obchodné dohody; exportné zákony, registráciu firmy v zahraničí; stimuláciu vývozcom (clo a dane); spôsoby platieb v medzinárodnom obchode; zahraničný obchod (poistenie a menové riziká); možnosti vývozu do danej krajiny; izraelské ekonomické prieskumy; rozbor izraelského exportného trendu.
- Poradenská činnosť na dopravné procedúry:
  - **IEI** pomáha firmám poradenstvom a informáciami umožňujúce exportérom poslať svoj tovar čo najlacnejšie do daného teritória a najvýhodnejším spôsobom.
- Profesionálny tréning :
  - **IEI** má najväčší výber tréningových kurzov v závislosti od vývozu a zahraničného obchodu. Viac ako 200 kurzov ročne pre 6,000

účastníkov s prednášajúcimi z univerzít aj priemyselných odvetví. Témy pokrývajú hlavne tieto oblasti: medzinárodný marketing, finančné manažérstvo, telekomunikácie a doprava, Internet a obchodné informácie.

- Nové trhy a špeciálne projekty :
  - o **IEI** vypomáha firmám presadiť sa na nové trhy a zlepšiť pôsobnosť na určitom trhu, organizuje a zabezpečuje firmám rôzne obchodné delegácie, individuálne stretnutia, konzultácie a spolu organizuje veľké medzinárodné výstavy a konferencie v Izraeli.
- Programy technickej a finančnej pomoci a spolupráce:
  - o Izrael nie je príjemcom rozvojovej pomoci. Je príjemcom len ekonomickej a vojenskej pomoci zo strany USA, ktorá ale nie je považovaná za rozvojovú.

c) Verejné obstarávanie

- **Podmienky, legislatíva, základné pravidlá, prax, ofsety**
- Izrael je signatárom Dohody WTO o verejnom/vládnom obstarávaní, ktorý pokrýva aktivity prakticky všetkých vládnych inštitúcií a vládou vlastnených podnikov. Skoro všetky verejné obstarávania s medzinárodnou účasťou sú zverejňované v národných denníkoch (vrátane anglojazyčného Jerusalem Post a Haaretz) a ekonomických portáloch ako je the Globes. Zahraničné firmy majú však často problém zúčastňovať sa verejných obstarávaní, nakoľko vládou ovládané firmy presadzujú selektívne tendre. Podľa externých zdrojov je diskutabilná transparentnosť tendrov. Nová, ešte neprijatá legislatíva môže obmedziť verejné súťaže na vnútroštátne obstarávanie až do výšky 1 mil. USD. Systém offsetovania zákaziek prostredníctvom medzinárodných dohôd taktiež limituje rozsah verejného obstarávania (napr. v roku 2014 bolo až 26% obstarávaní formou offsetov).
- Za reguláciu verejného obstarávania je zodpovedné Ministerstvo hospodárstva.

d) Zmluvná základňa

- **Ekonomické a hospodárske zmluvy medzi SR a krajinou, zoznam, odporúčania**

Bilaterálne dohody so SR

Medzi Slovenskou republikou a Izraelom boli uzavreté všetky dôležité hospodárske dohody, t.j.

- Dohoda o leteckej doprave medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Štátu Izrael podpísaná 22.8.1994 v Bratislave – vykonáva sa.
- Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Izraelského štátu o spolupráci v oblasti fytozdravotnej podpísaná 29.4.1996 v Jeruzaleme – vstupom SR do EÚ došlo k jej vypovedaniu a nahradeniu adekvátnou dohodou medzi EÚ a Izraelom.
- Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Izraelského štátu o spolupráci v oblasti veterinárnej medicíny podpísaná 29.4.1996 v Jeruzaleme – vstupom SR do EÚ došlo k jej vypovedaniu a nahradeniu adekvátnou dohodou medzi EÚ a Izraelom.
- Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Izraelského štátu o voľnom obchode podpísaná v Bratislave 22.5.1996 – vstupom SR do EÚ bola vypovedaná a nahradená dohodou medzi EÚ a Izraelom.
- Dohoda medzi vládou SR a vládou Izraelského štátu o zamedzení dvojitého zdanenia a zabránení daňovému úniku v odbore daní z príjmov a z majetku, podpísaná v Bratislave 8.9.1999. – vykonáva sa.
- Dohoda medzi vládou SR a vládou Izraelského štátu o spolupráci v oblasti poľnohospodárstva, podpísaná v Jeruzaleme 8.2.2000 – vykonáva sa.
- Memorandum o porozumení medzi Ministerstvom obrany SR a Ministerstvom obrany Izraelského štátu (Bratislava 12.8.1998) - vykonáva sa.
- Dohoda medzi vládou SR a vládou Izraelského štátu o podpore a vzájomnej ochrane investícií (Bratislava 8.9.1999, ratifikovaná až 4.6.2003) – vypovedaná izraelskou stranou. Bude nahradená jednoduchšou verziou akú uplatňuje

Izrael voči ostatným EÚ krajinám a ktorá odráža novú situáciu po vstupe SR do EÚ.

- Dohoda medzi vládou SR a vládou Izraelského štátu o vzájomnej pomoci v colných otázkach podpísaná 09.11.2005 v Jeruzaleme – vykonáva sa.
- Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Izraela o dvojstrannej spolupráci v oblasti priemyselného výskumu a vývoja (Bratislava, jún 2013) – vykonáva sa
- Memorandum o spolupráci v oblasti nanotechnológií medzi univerzitou Technion/ISA a STÚ/SOSA podpísaná v Izraeli v marci 2017.
- Memorandum – Pracovný program v oblasti vedeckej a technologickej spolupráce MŠVaŠ SR a Ministerstvom vedy a techniky Štátu Izrael podpísané v Izraeli v máji 2017.

III. INVESTÍCIE, ENERGETIKA, VEDA A VÝSKUM

---

a) Priame zahraničné investície

- **Objem PZI v krajine a z teritória, celkový vývoj za posledné 2 roky, trendy**

PZI IL dosiahli v 4Q roku 2016 výšku 10647,10 mil. USD . Väčšina investícií smeruje do „hi-end hi-tech“ sektora. Až 60-70% kumulatívnych PZI v Izraeli pochádza z USA a Európy. Za posledné roky najviac investícií pochádzalo zo severnej Ameriky (49%), z Európy (27%), z Ázie (6%) a ostatné (18%).

Medzi oblasti z najväčším nárastom investícií patria: agrotechnológia, biotechnológia, ochrana dát, internetové technológie, zdravotnícke zariadenia, nanotechnológia, optika, bezpečnosť a ochrana, polovodiče, software a telekomunikácie.

Medzi najväčších US investorov v Izraeli patria firmy ako BerkshireHathaway, Microsoft, Intel, IBM, BoeingEnterprises, Cisco Systems, GeneralElectric, Lucent, 3Com, Hewlett Packard, Motorola a SunMicrosystems. Z európskych firiem sa etablovali v Izraeli Siemens, DaimlerChrysler, Volvo, Cable&Wireless, Baan, Volkswagen,

Deutsche Telecom, L'Oréal, British Telecom, Danone a Unilever. Medzi najväčších ázijských investorov patria Samsung Electronics, Daewoo, Nomura, Hutchison Telecom, LG Group, Sony, Hyundai, AcerComputers, Fuji a Honda.

Ani v roku 2016 sa izraelské PZI na Slovensku neumiestnili medzi top investorov.

Ostatné dostupné údaje NBS pokrývajúce Izrael uvádzajú kumulatívne PZI k **31.12.2015 na úrovni -3 036 mil. EUR**. V tejto súvislosti však treba zdôrazniť, že bežnou praxou je investovanie izraelských firiem prostredníctvom sesterských alebo dcérskych spoločností zaregistrovaných v krajinách EÚ (napr. Cyprus, Holandsko, UK). Preto je celkový objem izraelských investícií v SR pomerne netransparentný.

Podpore prílivu PZI do Izraela napomáha agentúra Invest in Israel kompetenčne patriaca pod izraelské ministerstvo priemyslu, obchodu a práce. Ponúka zahraničným investorom prepracovaný balíček investičných stimulov a služieb vrátane daňových prázdnin až do výšky 10 rokov (špeciálna schéma priorít) a finančné granty pre R&D projekty. Všetky svoje projekty a služby realizuje outsourcingom. Podrobné informácie sú prístupné na www.investinIsrael.gov.il

- **Hlavné sektory a investori, kontakty na inštitúcie zaoberajúce sa podporou PZI**

Štátna pomoc pre priemyselné spoločnosti		
Daňové úľavy		
Znížené daňové sadzby pre právnické osoby	Prioritná oblasť (Galilea, Negev, Jeruzalem)	Stred krajiny (všetko okrem prioritnej oblasti)
Rok 2012	15%	10%
Roky 2013, 2014	12.5%	7%
Rok 2015, 2016 a neskôr	12%	6%
Daň z dividend	15%	15%
Investičný grant		
Investičný grant (% z investície)	-	20%

Zdroj: Invest in Israel

Sektorálne má Invest in Israel vytypovaných niekoľko oblastí prioritného záujmu, aj keď vládna podpora investorom nie je na tieto oblasti pevne fixovaná (komunikácie, nové médiá, podpora automobilového priemyslu, film, polovodiče, vodohospodárstvo, poľnohospodárstvo, obrana a bezpečnosť).

b) Energetická politika krajiny

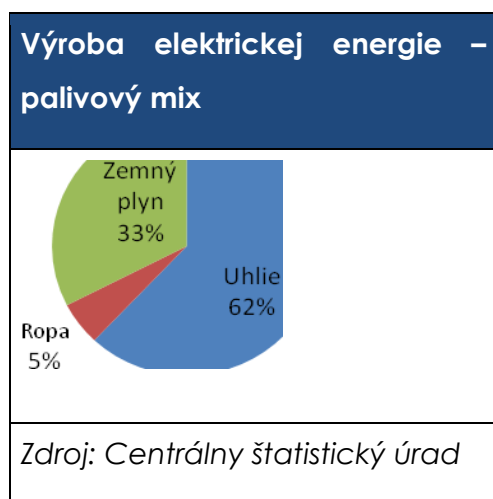
- **Energetický mix a energetická bezpečnosť**

Základné fakty o elektroenergetike	
Ročná výroba el. energie	53 GWh
Celková inštalovaná kapacita	11940 MW (15 815 MW – 11/2015))
Kapacita prenosovej a distribučnej siete	14,435 MVA
Dĺžka 400 kV sietí	724 km
Dĺžka 161 kV sietí	4650 km
Zdroj: Centrálny štatistický úrad	

Predpokladaný nárast inštalovanej kapacity obnoviteľných zdrojov energie v rokoch 2014 - 2020				
MW	2014-2015	2016-2017	2018-2019	2020
Veterná energia	250	400	600	800
Bioplyn a biomasa	50	100	160	210
Solárny ohrev a veľké fotovoltaické elektrárne	700	750	1000	1200

Stredné fotovoltaické elektrárne	350	350	350	350
Fotovoltaické elektrárne do 50 KW	200	200	200	200
Celková inštalovaná kapacita	1550	1800	2310	2760
<i>Zdroj: Ministerstvo energetiky</i>				

Oblasť energetiky má v Izraeli v portfóliu Ministerstvo národnej infraštruktúry, energie a vodných zdrojov, ktoré zabezpečuje optimálnu energetickú bilanciu pri raste životného štandardu a rastu obyvateľstva Štátu Izrael.

Z energetického hľadiska má Izrael vzhľadom na svoje účinkovanie na medzinárodnej scéne mimoriadne špecifické postavenie. Nie príliš ideálne susedské vzťahy s okolitými arabskými krajinami mu predurčili úplnú izoláciu aj v oblasti energetiky. Z tohto dôvodu Izrael ani nie je napojený na žiadnu medzinárodnú energetickú sústavu a všetku energiu získava z vlastných zdrojov. Je zdrojom energie aj pre Palestínske územia. Z bezpečnostných dôvodov nemá atómovú elektrárňu a z klimatických dôvodov ani vodnú elektrárňu. Táto skutočnosť a najmä zvyšujúca sa energetická náročnosť rozrastajúceho sa vyspelého priemyslu núti Izrael k maximálnej racionalizácii ako pri výrobe, tak aj pri distribúcii a spotrebe energií.

Výrazným impulzom pre celý energetický sektor sú nálezy zemného plynu v Stredozemnom mori, ktoré menia energetické postavenie Izraela, a to pravdepodobne nielen v regióne.

ZDROJE ENERGIE

Zemný plyn

V roku 2004 sa začala komerčná ťažba plynu z dvoch nálezísk (Noa a mari B), ktorých kapacita bola 40 mld.m³. Úspešné prieskumné vrty západne od mesta Haify v lokalitách Tamar a Leviathan v hĺbke cca 1 900 m pod morským dnom potvrdili zásoby zemného plynu o objeme až 800 mld.m³. Týmto sa Leviathan zaradil medzi najväčšie svetové pobrežné náleziská zemného plynu a z Izraela urobil potenciálneho exportéra tejto komodity. V okolí boli následne objavené ďalšie menšie ložiská Tanin a Kariš. V januári roku 2016 oznámili spoločnosti Moodin Energy a Isramco ďalší nález v lokalite Tamir. Dodávky plynu sú už od roku 2013 v domácej réžii (Tamar). Po podpise dohody o dodávke zemného plynu Jordánsku a Egyptu by mohol zaručiť Izraelu, aby sa stal významným regionálnym exportérom zemného plynu.

Ropa

Denná spotreba ropy predstavuje cca 220 tis. barelov a z roka na rok postupne klesá. Najvýznamnejšie ložiská ropy sa nachádzajú v Negevskej púšti v Rotem Jamin.

Pomocou tankerov sa dováža surová ropa do prístavu v Eilate, Aškelone a Haife. Z týchto prístavov je následne vnútrozemskými ropovodmi štátnej spoločnosti Eilat – Ashkelon Pipeline Co. (www.eapc.co.il) distribuovaná v rámci Izraela.

Ropné deriváty je možné dovážať do prístavu v Haife a v Aškelone.

Rafináciu ropy priamo v Izraeli zaisťuje prakticky monopolná spoločnosť Bazan Group (pred tým Oil Refineries Ltd.: www.orl.co.il). Táto spoločnosť dokáže spracovať až 9,8 mil. ton surovej ropy ročne. Približne 75 % derivátov je určených pre domácnosti a ostatná časť sa exportuje v rámci Stredomoria.

Uhlie

Uhlie sa do Izraela importuje z Južnej Afriky (cca 50 % ročnej spotreby), Kolumbie, Poľska a Austrálie. Surovina sa dováža lodnou dopravou priamo k elektrárňam priamo na pobreží Stredozemného mora. Ročná spotreba uhlia sa pohybuje okolo 12,5 mil. ton.

Slnko, vietor, voda, odpad, biomasa

Zatiaľ, čo spaľovanie fosílnych palív zatiaľ zaisťuje asi 97 % spotreby energie, Izrael intenzívne pracuje na využívaní obnoviteľných zdrojov. V roku 2009 si izraelská vláda stanovila cieľ dosiahnuť 5% produkcie elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov do roku 2014 a 10% do roku 2020 (6,43 TWh elektriny; pre indikatívny plán inštalovaných kapacít do roku 2020 pozri tabuľku v prílohe).

Slnčné žiarenie sa používa k ohrevu vody v cca 1,6 mil. domácnostiach, čím je Izrael svetovým lídrom v používaní solárnej termálnej energie na obyvateľa. Významným stimulom je platná legislatíva požadujúca montáž solárnych ohrievačov v každej novostavbe. V júli 2015 bolo uvedené do prevádzky solárne pole Ketura Sun, ktoré je s výkonom 40MW druhým veľkým fotovoltaickým poľom v Izraeli. Prvým bola v decembri 2014 solárne elektrárň Neot Hovav s výkonom 37,5 MW. Čoskoro by malo byť uvedené do prevádzky 55 MW pole Haluziot a 50 MW pole Zmorot. V súčasnosti sú v Izraeli vo výstavbe solárne polia strednej veľkosti s celkovým výkonom 270 MW a solárne polia veľkej veľkosti s celkovým výkonom ďalších 200 MW. Slnko (slnčná energia) sa ďalej vyžíva k rôznym procesom sušenia, či už v poľnohospodárstve, alebo priemysle.

Energia vetra sa v Izraeli využíva minimálne. Na Golanských výšiniach existuje veterná elektrárň, ktorá má výkon 10 MW. Israel Electric Corporation plánuje výstavbu ďalších elektrární tohto typu v Galilei a v Negeve. To isté platí aj o využití objemu energie získavanej spaľovaním domáceho a priemyselného odpadu (celkový výkon je cca 10 MW). Spaľovaním dreva a biomasy Izrael ročne získava energiu, ktorá zodpovedá cca 1.000 toe (tonsofoilequivalent).

V oblasti energetickej efektívnosti si izraelská vláda stanovila podobný cieľ ako Európska komisia, a síce znížiť spotrebu elektrickej energie o 20% do roku 2020.

Výskum a vývoj v obnoviteľných zdrojoch energie

Izraelské firmy patria v solárnom výskume a vývoji k svetovej špičke. V roku 1987 vzniklo pri univerzite Ben-Gurion v Negeve Národné centrum pre slnečnú energiu. V spolupráci so spoločnosťou ZenithSolar Národné centrum v súčasnosti vyvíja tzv. koncentrované panely, ktoré sú tisíckrát efektívnejšie ako štandardné ploché fotovoltaické panely. Dôležitým výskumným centrom v tejto oblasti je aj Oddelenie solárneho výskumu Weizmannovho inštitútu.

Medzi významné inovatívne firmy v sektore obnoviteľných zdrojov možno zaradiť firmy SolarisSynergy (vývoj tzv. plávajúcich fotovoltaických modulov), Aora (vývoj plynovej turbíny využívajúcej slnečnú energiu), MST (vývoj koncentrovaných článkov) alebo Arava (najväčšia izraelská spoločnosť v solárnej energetike).

c) Veda, výskum a vývoj, inovácie

- **Základná charakteristika, podiel nákladov v % HDP**

Za celkovú podporu a stimulovanie priemyselného výskumu a vývoja v Izraeli je zodpovedný **Izraelský inštitút pre inovácie (*The Israel Innovation Authority*)**, predtým **Úrad hlavného vedca (*Office of the Chief Scientist*)** Ministerstva hospodárstva a **MATIMOP**. Inštitút riadi inovačnú politiku krajiny, je nezávislý a nestranný verejný subjekt, ktorý podporuje izraelský inovačný ekosystém a izraelské hospodárstvo ako celok.

Úlohou Izraelského inštitútu pre inovácie (ďalej len Inštitút) je rozvíjať a starať sa o izraelské inovačné zdroje, vytvárať a posilňovať infraštruktúru a rámec potrebný na podporu celého vedomostného odvetvia. Izraelský inštitút pre inovácie pôsobí ako poradný orgán vlády a parlamentných výborov (Knesetu) pre otázky inovačnej politiky v Izraeli. Zaoberá sa tiež monitorovaním a analýzou dynamických zmien v inovačných prostrediach v Izraeli a v zahraničí. Inštitút nadväzuje na spoluprácu so zahraničím.

Stimulovanie priemyselného R&D v Izraeli realizuje prostredníctvom programov:

Program na podporu konkurencieschopného R&D - Úlohou programu je podporiť také projekty začínajúcich podnikateľov, ktorých podnikateľský nápad

vedie k vývoju nového produktu, alebo významného zdokonalenia už existujúceho produktu na základe nových technológií. Podpora je realizovaná prostredníctvom štátnej dotácie, ktorá sa stáva návratnou, ak je podnikateľský nápad na trhu úspešný.

Programy na podporu začínajúcich podnikateľov - TNUFA a HEZNEK. Úlohou programu TNUFA je podpora technologického podnikania a inovácií v počiatkovej fáze. Program pomáha začínajúcim podnikateľom prostredníctvom štátnych dotácií realizovať svoje nápady a myšlienky. Program podporuje podnikanie vo fáze, ktorá predstavuje z komerčného uhla pohľadu pre investora najväčšie riziko, a tým zabezpečuje pomocou dotácií prežitie aj takým podnikateľským nápadom, ktoré by v komerčnom prostredí zanikli. Program HEZNEK je určený pre podnikateľov, ktorí potrebujú získať investíciu na dokončenie svojho podnikateľského nápadu a jeho uvedenie na trh. Poskytuje podnikateľom možnosť získať investíciu, na ktorej môže spoločne participovať tak vláda ako aj komerčný sektor.

Inštitúcie zamerané na podporu startupov:

Okrem podporných finančných programov, ktoré poskytuje začínajúcim podnikateľom izraelská vláda, existuje aj komplexne vybudovaná sieť inštitúcií (napr. inkubátory, akcelerátory alebo coworkingy), ktoré sa významným spôsobom podieľajú na kvalite startupového ekosystému v Izraeli. Zo štatistík vyplýva, že vďaka aktivitám inštitúcií zameraných na podporu podnikania vznikne ročne v Izraeli v týchto priestoroch okolo 70-80 nových start-upov, pričom celkovo bolo doposiaľ podporených izraelskou vládou viac ako 1 600 spoločností.

V súčasnosti v Izraeli pôsobí viac ako 26 inkubátorov, ktoré fungujú buď na komerčnom alebo neziskovom princípe. Cieľom vlády je transformovať neziskové inkubátory na komerčné a docieľiť tak väčšie zapojenie súkromného sektora do aktivít inkubátorov. Do inkubátora môže vstúpiť súkromný investor. Najčastejšie majú záujem o prevádzku inkubátora zástupcovia rizikového kapitálu, angel investori alebo rôzne technologicky orientované domáce či medzinárodné korporácie. Výsledkom tejto snahy má byť zabezpečenie väčšieho množstva súkromných investícií do začínajúcich podnikov, nakoľko investor (vlastník inkubátora) má oveľa

viac možností bližšie inkubovanú firmu spoznať a zhodnotiť návratnosť budúcej investície.

Inkubované firmy môžu využívať priestory inkubátora maximálne 2 až 3 roky, počas ktorých môžu požiadať štát o dotáciu na výskum a vývoj potrebný pre realizáciu podnikateľského nápadu. Výška vládnej podpory závisí od stupňa technologickej náročnosti daného podnikateľského plánu, obvykle sa pohybuje od 50% až do 85% z výdavkov na výskum a vývoj uvedeného produktu, pričom na zvyšnej výške výdavkov participuje inkubátor/súkromný sektor.

Výskum prepojený s priemyselnou podnikateľskou praxou

Ďalšia oblasť, ktorá významne dopĺňa v Izraeli podnikateľské prostredie je existencia prepojenia akademicko-vedeckých inštitúcií a praxe. Vedecké inštitúcie prostredníctvom podporných vládnych programov významne spolupracujú s priemyselnými spoločnosťami a spoločne tak vytvárajú nové technológie a postupy, ktoré sú následne základom budúcich inovatívnych podnikateľských nápadov a myšlienok.

Vládny program **MAGNET** predstavuje spôsob podpory, ktorý má za cieľ vytvárať podmienky pre vzájomnú spoluprácu medzi komerčnými spoločnosťami a akademickými inštitúciami a taktiež posilniť technologickú odbornosť a konkurencieschopnosť izraelského priemyslu v celosvetovom meradle. Program má nasledujúce 4 varianty podpory vzájomnej spolupráce:

1. **MAGNET** konzorcium je forma podpory zameraná na vytvorenie skupiny odborníkov, ktorú tvoria tak priemyselné spoločnosti ako aj výskumné inštitúcie. Cieľom spolupráce je vytvorenie nových všeobecne použiteľných technológií, ktoré budú slúžiť ako východisko pre inovatívne produkty a služby novej generácie. V súčasnosti v Izraeli funguje približne 15 takýchto projektov, pričom sa zameriavajú napr. na spôsoby získavania pitnej vody alebo možnosť využitia nových foriem biotechnológií a pod.

2. **MAGNETON** je program zameraný na ďalšiu podporu už existujúceho vzťahu medzi komerčnou spoločnosťou a vedeckou inštitúciou s cieľom podporiť ďalší transfer technológií.
3. **MAGNET nofar** podporuje pokročilú fázu už aplikovaného akademického výskumu, o ktorý bol na trhu prejavovaný záujem. Cieľom je prispôbiť výsledky výskumu praktickým požiadavkám priemyslu a zabezpečiť tak jeho ďalšie plnohodnotné využívanie.
4. **MAGNET asociácia** je ďalšia z foriem podporného programu MAGNET. Jej cieľom je využívanie a implementovanie najnovších existujúcich technológií do konkrétnych činností jednotlivých participujúcich spoločností

Financovanie startupov pomocou „venture“ kapitálu

Ďalší prvok úspechu startupového ekosystému v Izraeli predstavuje postup, akým je možné financovať začínajúcich podnikateľov. Okrem pomerne významnej podpory štátu, sú v Izraeli značne zastúpené aj fondy rizikového (rozvojového) kapitálu. Prvý venture fond v Izraeli vznikol v roku 1992 a bol vytvorený izraelskou vládou, ktorá sa týmto spôsobom snažila rozbehnúť trh s rizikovým kapitálom. Cieľom tohto kroku bolo prostredníctvom štátnych prostriedkov podnietiť aktivitu na trhu s rizikovým kapitálom, prilákať domácich, ako aj zahraničných investorov a podporiť tak vznik ďalších, už súkromných fondov, s rizikovým kapitálom. Nakoľko už v tomto čase vláda významne podporovala výskum a vývoj, investori v Izraeli našli veľa inovátnych nápadov, ktoré potrebovali kapitál. Vďaka tomu sa trh s rizikovým kapitálom začal rozbiehať a dnes patrí k najväčším na svete.

Medzi najvýznamnejších investorov v krajine v súčasnosti patria spoločnosti ako Google, Microsoft, Samsung Electronics, Intel, Deutsche Telecom, Siemens alebo Cisco Systems.

Okrem fondov s rizikovým kapitálom je v Izraeli rozšírené aj financovanie startupov prostredníctvom súkromných angel investorov. V Izraeli existuje zákon (tzv. Angels Law), ktorý podporuje súkromné investovanie do start-upov práve tým, že uznáva z pohľadu daní angels investície v plnej výške ako daňové výdavky.

- **Politika krajiny v tejto oblasti, medzinárodná pozícia, výsledky**

Medzinárodné programy

- a) ***Spoločné fondy pre priemyselné R&D s USA, Kanadou, Južnou Kóreou a Singapurom.***

Dve krajiny prispievajú najprv určenou sumou do spoločného fondu, z ktorého sú podporované spoločné projekty. Fondu predsedá nezávislá "Board of Directors", ktorá je menovaná oboma krajinami. Granty sú rozdeľované a spracované neziskovou organizáciou.

- b) ***Bilaterálne dohody o podpore spoločných projektov izraelských a zahraničných firiem.***

Ide o obdobnú formu ako v prípade fondov, hlavný rozdiel je v tom, že každá strana si ponecháva svoju časť peňažného vkladu a financuje autonómiu v rozhodovaní a upravení právnej formy spolupráce.

- c) ***Programy R&D spolupráce s nadnárodnými firmami ako DeutscheTelekom, IBM, Microsoft, Merck a pod.***

Ide o špeciálne programy, kde veľké korporácie podporujú začínajúci výskum v určitých oblastiach. V súčasnosti je aktívnych 10 takýchto programov.

- d) ***Participácia na programoch EÚ ako EUREKA alebo Horizon 2020.***

Izrael je jedinou asociovanou krajinou mimo EÚ, ktorá plne participuje na týchto programoch.

IV. ZAHRANIČNÝ OBCHOD KRAJINY

- a) **Dovozný a vývozný režim, obchodná prax**

- **Liberalizácia dovozného a vývozného režimu, pokrytie zmluvami so SR**

Obchodné dohody

Izrael má uzatvorené dohody o voľnom obchode s USA, EÚ (Asociačná dohoda), MERCOSUR, Tureckom, Rumunskom, Bulharskom, Kanadou a Mexikom.

Medzi Izraelom a Palestínskou národnou správou bola vytvorená tzv. colná únia (na základe Parížskeho protokolu o ekonomickej spolupráci formou tzv. Dočasných dohôd), ktorá vlastne nikdy poriadne nefungovala.

Dovozný režim

Obchodné vzťahy medzi SR a Izraelom upravuje Asociačná zmluva Izraela s EÚ. Určité obmedzenia sa vzťahujú predovšetkým na oblasť poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, kde si Izrael chráni svoj trh neúmerne vysokými dovoznými clami ako napr. pri mliečnych výrobkoch a výrobkoch z mäsa.

- **Príslušné zákonné normy, nariadenia, štandardy**

Administratívne požiadavky pri dovoze:

- riadne vyplnená obchodná faktúra s uvedením čísla prípadnej licencie;
- osvedčenie o pôvode tovaru - EUR 1 alebo prehlásenie vývozu v duchu ustanovenia dohody o voľnom obchode;
- dopravný dokument, v prípade konosamentu môže byť vyžadovaný záznam, že loď nezastavila v arabskom prístave s výnimkou Egypta a Jordánska;
- doklad o priamom transporte medzi SR a Izraelom, popr. doklad, že zásielka zostala v zemi tranzitu neustále pod colným dohľadom;
- baliaci list s podrobnými údajmi;
- dovozná licencia, o ktorú môže požiadať len izraelský občan alebo firma v Izraeli riadne registrovaná;
- zvláštne osvedčenie požadované v niektorých prípadoch rezortnými ministerstvami (napr. veterinárne a fytosanitárne certifikáty);
- osvedčenie o splnení miestnych noriem - slovenské osvedčenia nemusia byť akceptované, vydáva Izraelský úrad pre štandardizáciu. Vydávanie a uplatňovanie noriem je v gescii Standard Institute of Israel (<http://www.sii.org.il>), pričom v niektorých prípadoch sa na ich príprave a aplikácii podieľajú aj ministerstvá (napr. oblasť potravín a výrobkov majúcich vzťah k zdravotníctvu je v gescii ministerstva zdravotníctva);

- certifikáty o splnení "kóšer" charakteru potravinárskych výrobkov - zodpovedným orgánom je Hlavný Rabinát (Chief Rabbinate), certifikáty iných rabinátov nemusia byť akceptované;
  - splnenie požiadavky na etikety v hebrejskom jazyku;
  - zvláštne povolenie je potrebné pre dovoz zvierat, zbraní, vysielacieho zariadenia, čerstvého mäsa, liečiv a rastlín.
- **Colné sadzby, dovozné/vývozné licencie, clá, DPH, certifikácia, inšpekcia**

Dovozné clá a dane

- Clá (Customs Duties): Základom pre výpočet dovozného cla je CIF cena dovozu, pričom sadzby sú uvedené v colnom sadzobníku; clo vypočítané z CIF ceny dovozu, tzv. TAMA, tzn. koeficient navýšenia základu pre výpočet dane z obratu (Import Increment Rate) a daň z obratu (PurchaseTax).
- Daň z obratu uvalená na dovozy (Purchase Tax on Imports): 0-95% zo súčtu CIF ceny dovozu a cla vynásobeného príslušným koeficientom navýšeným zo základu pre výpočet dane.
- Ochranné clá (Safeguard Duties): na limitované množstvo dovážaných tovarov napr. na jedlé oleje.
- Antidumpingové clá (Dumping Charges): v prípade, že exportná cena dovážaného tovaru do Izraela je nižšia než je jeho colná hodnota v krajine pôvodu.
- Vyrovnávacie clá (Countervailing Duties): ak sa dokáže, že dovážaný tovar do Izraela bol v čase jeho výroby dotovaný štátom pôvodu.
- DPH (VAT): na dovoz je pri uvoľnení do obehu daná 17% DPH. Jednotlivé colné sadzby, koeficienty a sadzby dane z obratu sú uvedené v colnom sadzobníku, ktorý je od r. 1988 založený na harmonizovanom systéme.

Tovar dovezený do Izraela môže byť uložený v colnom sklade v prístavoch a na letisku alebo na iných miestach schválených colnými úradmi.

Vydávanie a uplatňovanie noriem je v kompetencii Standard Institute of Israel (<http://www.sii.org.il/>), pričom v niektorých prípadoch sa na ich príprave a aplikácii

podieľajú aj ministerstvá (napr. oblasť potravín a výrobkov majúci vzťah k zdravotníctvu je v gescii ministerstva zdravotníctva).

Labelling

Európska komisia zverejnila 11.11.2015 usmernenie k indikácii pôvodu niektorých tovarov vyrobených na okupovaných územiach Západného brehu, Východného Jeruzalemu a Golanských výšin (doteraz používaný termín „labelling“). Pripravovaný krok už vyvolal **veľké rozhorčenie naprieč celým politickým spektrom IL** a vzácné zjednotil izraelskú politickú scénu. *Labelling* je v IL vnímaný ako cena, ktorú musí Izrael platiť za teror a odpor zo strany Palestínčanov a posilňuje atmosféru všeobecného bojkotu voči Izraelu (BDS).

Veľkú časť dokumentu tvoria referencie na platnú legislatívu EÚ. V usmernení je termín „labelling“ nahradený termínom „**indication of origin**“. Predmetom usmernenia nie je „dizajn“ označovania výrobkov, ale len príklady z ČŠ, ktoré už k tomuto kroku pristúpili (UK, DK, BE), takže forma označovania je na rozhodnutí jednotlivých ČŠ. Dokument je len usmernením nadväzujúcim na predchádzajúce právne normy (2005, 2012) a preto z neho nevyplývajú pre ČŠ **žiadne nové záväzky**. V usmernení sú explicitne **vymenované výrobky** (prevažne poľnohospodárske produkty a kozmetika), pri ktorých je označovanie povinné. ČŠ však môžu podľa vlastného zváženia označovať aj iné komodity. Označovanie však nesmie byť „zavádzajúce“.

Vývozný režim

Vývoz z Izraela nie je všeobecne obmedzený. Výnimkami sú komodity a výrobky zvláštného a citlivého charakteru, starožitnosti a niektoré živé zvieratá, rovnako ako vývozy do niektorých teritórií. Dovozy tovarov a komodít do EÚ musí popri iných podmienkach spĺňať požiadavky správneho označovania pôvodu tovarov z dôvodu dodržiavania jednotných podmienok preferenčného prístupu na európsky trh, pod ktorý nespádajú výrobky pochádzajúce z nelegálnych osád z okupovaných území po roku 1967.

b) Základná štatistika zahraničného obchodu

- **Aktuálny vývoj zahraničného obchodu, odhad ďalšieho vývoja**

Celkový obrat zahraničného obchodu medzi Izraelom a SR má rastúci trend. V období prepuknutia svetovej finančnej krízy zaznamenal zahraničný obchod medzi Izraelom a SR obrovský nárast vzájomných dopytov a ponúk. V roku 2011 stúpol vývoz zo SR medziročne o 22% a dovoz z Izraela do SR o 67%. Kým v r. 2012 došlo k miernemu poklesu exportu zo SR do Izraela, v roku 2013 zaznamenal vývoz do Izraela nárast o 87,8 %.

Export zo SR do IL zaznamenal v roku 2016 nárast o 44,97% v porovnaní s rokom 2015.

Import z IL do SR zaznamenal naopak pokles v roku 2016 o 15,83% v porovnaní s rokom 2015.

Komodity exportu zo SR do IL podľa triedenia HS2: osobné automobily a iné motorové vozidlá konštruované na prepravu osôb, televízne prijímače, nové pneumatiky a gumy, tanky a iné obrnené bojové motorové vozidlá.

Komodity importu z IL do SR podľa triedenia HS2: farmaceutické výrobky (lieky), doštičky, tyčinky a hroty, lekárske, chirurgické nástroje optické prístroje, nožiarsky tovar, rôzne chemické výrobky.

Možnosti spolupráce SR s IL sú v nasledujúcich sektoroch: IT, ICT, kybernetická bezpečnosť, automobilový priemysel, vojensko-obranný priemysel, energetika, zdravotníctvo a farmaceutický priemysel.

K novým exportérom zo SR do IL pribudli za posledné obdobie nasledujúce spoločnosti: Coller Klíma (klimatizačné zariadenia), Elstrote (pracovná obuv), Fontana (poľnohospodárske stroje), Etop International (kolesá, prívesy, návesy), Vitaprodukt (produkty dentálnej hygieny), Galia Slovakia (ťažné zariadenia pre všetky typy automobilov), Pastorkalt (chladiace vitríny), Gevorkyan (prášková metalurgia), TIK Slovakia (korunkové uzávery), CSBC (výpočtová technika, simulačná technika), Elkop (hliníkové rebríky), DHollandia Central Europe (hydraulické plošiny).

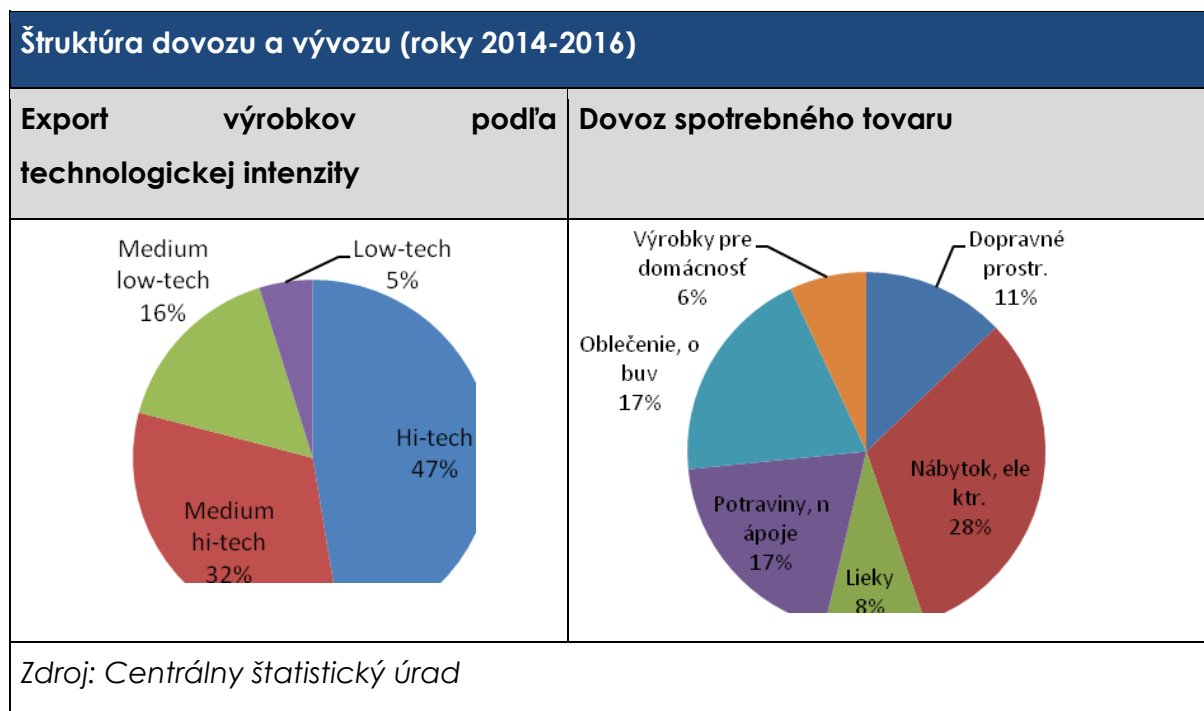
c) Tovarová štruktúra zahraničného obchodu v členení vývoz/dovoz

- **Miestne štatistiky /hlavné tovarové skupiny a vybrané komodity**

Celkový izraelský vývoz tovaru a služieb zaznamenal v roku 2016 mierny nárast 2%., kým dovoz tovaru a služieb vzrástol o 4,5%.

Podrobné komoditné štatistiky zverejňované mesačne je možné nájsť http://www.cbs.gov.il/reader/fr_trade/ftmenu_e_v1_new.htm

Zameranie spolupráce IL-SR najmä do sektorov s vyššou pridanou hodnotou a podpora ich presadzovania vo vzájomnom obchode

ZÚ SR v Tel Avive sa zameriava primárne na dve oblasti:

1. inovácie, R&D a start-upový ekosystém,
2. turistický ruch.

V oblasti inovácií sa podarilo pripraviť a 1.8.2016 vyhlásiť **prvý výzvu na predkladanie spoločných projektov zameraných na priemyselné inovácie**. Obe krajiny alokovali spolu 2 milióny eur. Uzávierka výzvy bola 31.10.2016 a žiadosti o dotácie predložili štyri dvojice subjektov. Pre SR ide o pilotný projekt takejto bilaterálnej spolupráce, kým IL ju realizuje s cca 50 krajinami. Pozitívnym signálom novej dynamiky vzťahov v tejto oblasti je aj účasť 4 slovenských start-upov na najväčšom inovačnom podujatí v Izraeli DLD Tel Aviv (september 2016).

Spolupráca **v turistickom ruchu** zaznamenala výrazný progres v posledných 2 rokoch. Prispelo k tomu nové letecké spojenia (Bratislava – Tel Aviv; Poprad - Tel

Aviv; Bratislava –Eilat), úspešná mediálna kampaň v Izraeli, ako aj aktívna účasť slovenských subjektov na najväčšom turistickom veľtrhu v IL (IMTM). Ročne navštívi SR približne 40 tisíc izraelských turistov, ale potenciál je dvojnásobný.

V roku 2016 sa podarilo spustiť **pilotný rozvojový projekt** spolupráce SlovakAid a Mashav (izraelská rozvojová agentúra). Vzdelávací projekt bol určený podpore podnikania v Moldavsku, Gruzínsku a na Ukrajine. Prvá fáza sa uskutočnila v septembri 2016 Haife a druhá je plánovaná na marec 2017 v Bratislave.

- **Stručný komentár, odhad ďalšieho vývoja**

Ďalšie možnosti spolupráce SR-IL

1) Nanotechnológie:

- potenciálni partneri pre vytvorenie Joint - Venture (kapitálový vstup do perspektívnych projektov slovenských podnikateľských subjektov, napr. spol. VÚCHT-Chemitex, Žilina, ktorá sa zaoberá okrem iného projektom vývoja textílií upravených nanotechnológiami;
- vhodný partner pre akcelerovanie spolupráce pre túto oblasť je aj Business and Innovation Centre - Podnikateľské a inovačné centrum - BIC Bratislava, (www.bic.sk), ktoré sa zameriava na podnikateľské a inovačné poradenstvo v oblasti nanotechnológií;
- v tomto kontexte je vhodné spomenúť aj Slovenskú technickú univerzitu (STU) v Bratislave, na ktorej funguje od roku 2015 Centrum pre nanodiagnostiku s prístrojmi, ktoré sú jedinečné v krajinách V4. Centrum zriadila Slovenská technická univerzita v rámci projektu Univerzitného vedeckého parku Science City Bratislava.

2) Biotechnológie

- potenciál na spoluprácu v tejto oblasti je spojený napr. so spoločnosťami Biotika, Slovenská Ľupča, kde naďalej pokračuje výroba produktov na báze biotechnológií pre farmaceutický priemysel;

- potenciálny partner pre spoluprácu môže byť aj spoločnosť Enviral, Leopoldov ako tradičný výrobca bioetanolu v SR, ďalej firma Evonik Fermas, s.r.o. ako uznávaný výrobca aminokyselín, ako aj produktov pre ďalších zákazníkov v oblasti farma, food a kozmetického priemyslu;

3) Aerospace

- potenciálni kooperační partneri na Slovensku pre oblasť leteckého priemyslu, napr. spoločnosť SPINEA, Prešov s výrobou vysoko precíznych redukčných prevodov, spoločnosť KINEX, Bytča s výrobou ložísk, spoločnosť Virtual Reality Media, Trenčín – výrobca simulátorov a výcvikových systémov pre civilné a vojenské letectvo, STROJKOV, Gelnica s výrobou komponentov pre ultralighty, IQ Capital, s výrobou komplet ultralightov, spol. DIPEX, Sered' s výrobou sklotexových materiálov, Letecké opravovne Trenčín s dlhou tradíciou repasov leteckej techniky, EVPÚ, Nová Dubnica, Ales - radarová technika a pod.;
- Ústav materiálov a mechaniky strojov SAV má potenciál na spoluprácu pri vývoji špeciálnych materiálových aplikácií aj pre letectvo (penový hliník, uhlíkové kompozitné materiály a pod.);
- perspektívnou oblasťou spolupráce je zdravotnícka technika (napr. Chirana Medical), vodné hospodárstvo (výstavba odvodňovacích a zavlažovacích systémov a hydrotechnických stavieb, technológií pre odsolovanie), ale aj farmaceutických produktov (IMUNAPHARM, Šarišské Michalany).

d) Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu vývoz/dovoz

- **Miestne štatistiky /hlavné tovarové skupiny a vybrané komodity**

	2013	2014	2015	2016
Export	109 940	144 814	260 245	377 272
Import	43 852	59 838	63 157	53 162
Obrat	153 793	204 652	323 403	430 434
Bilancia	66 087	84 976	197 087	324 110

Zdroj: MZVaEZ SR (05/2016), jednotka 1000 eur

Export zo SR do IL zaznamenal v roku 2016 nárast o 44,97% v porovnaní s rokom 2015.

Import z IL do SR zaznamenal naopak pokles v roku 2016 o 15,83% v porovnaní s rokom 2015.

e) Vývoj zahraničného obchodu so SR za posledné roky (vývoz/dovoz)

- **Hlavné dovozné a vývozné komodity**

	2014	2015	2016
Export	87 411	89 30	91 056
Import	90 985	87 383	91 331
Obrat	178 396	176 687	182 387
Bilancia	-3 574	1 921	-275

Zdroj: Central Berau Statistics Israel (05/2017)

Celkový izraelský vývoz tovaru a služieb zaznamenal v roku 2016 mierny nárast 2%., kým dovoz tovaru a služieb vzrástol o 4,5%.

V. MARKETINGOVÁ STRATÉGIA

---

a) Marketingová stratégia pri vývoze do teritória

- **Obchodná prax - odporúčany postup**

Nadmerná regulácia, kartely a ochrana izraelského trhu sťažuje priamy prístup k spotrebiteľovi. Dovoz niektorých komodít bez izraelského partnera je prakticky nemožný (najmä komodity, ktoré sú vyrábané v Izraeli alebo sektory ovládané kartelmi – napr. automobily, mliečne výrobky). Požiadavka dôkladného prieskumu trhu je v Izraeli bezpodmienečná.

Platobná schopnosť izraelských partnerov je vo všeobecnosti solídna. Nevýhodou izraelského trhu je uzavretosť bankového sektora, ktorý je ovládaný výlučne miestnymi bankami. Zahraničné finančné inštitúcie (HSBC, Barclays, Dexia, ING, BNP

Paribas) poskytujú služby iba svojim korporátnym klientom. Pri realizácii obchodu je potrebné jasne stanoviť platobné podmienky a identifikovať obojstranne akceptovateľnú banku. Obchody je možné realizovať v miestnej mene, USD alebo EUR.

- **Špecifiká trhu, rozdielnosť mentality**

Izraelský trh je v princípe, t.j. odhliadnuc od často neprimerane vysokých dovozných ciel, prirážok a taríf, otvorený produktom z celého sveta. Výhodnejším ako priamym uplatnením na trhu je získanie miestneho distribútora alebo partnera, ktorý má s výrobou alebo distribúciou produktu skúsenosti.

- **Klasifikácia tovaru a kvalitatívne požiadavky na tovar**

Vďaka platnosti Asociačnej dohody medzi EÚ a Izraelom nie je zásadný problém s označovaním kvality výrobkov pochádzajúcich z EÚ. Ak výrobky spĺňajú kritériá EÚ alebo USA, tieto sú široko akceptované klientmi. V špecifických sektoroch (napríklad kozmetika alebo farmaceutika) odporúčame ciele konzultácie s príslušnými regulátormi.

- **Balenie, doprava, značenie tovaru**

Balenie a označovanie tovaru podlieha miestnym jazykovým špecifikám. Nevyhnutnosťou je opatrenie nálepky alebo iného praktického označenia v hebrejčine. Potraviny je možné dodávať aj bez kašrut označenia (certifikát rabinátu), čo však významne znižuje potenciál predajnosti, obmedzuje na malý počet nie-kóšer predajní (napr. maloobchodný reťazec Tiv-Taam). Popisky v ruskom jazyku približujú predajnosť tovarov bežnému spotrebiteľovi hlavne v nie kóšer predajniach.

b) Vyhodnotenie odbytových možností SR

- **Analýza dovozu max. 10 hlavných tovarových skupín podľa miestnych štatistík**

Vzhľadom na vyspelosť a otvorenosť izraelskej ekonomiky neexistuje prakticky žiadne sektorálne obmedzenie obchodu. Pri tovarovej výmene je potrebné brať do úvahy daňové a colné zaťaženie, ktoré nie je univerzálne a môže sa významne líšiť aj

v komoditných podpoložkách (napr. dovoz čerstvého, mrazeného a spracovaného hovädzieho mäsa má rôzne dovozné tarify).

Štatistiky dvojstranného obchodu, vďaka jeho malému množstvu, poskytujú veľmi skreslený pohľad na rozhodujúce komodity. Celkové dvojstranné štatistiky preto významne skresľujú nárazovité objemy predaja bezpečnostnej techniky materiálov a zariadení.

Najväčšie možnosti potenciálu dovozu do Izraela je možné odvodiť od 10 najväčších komoditných skupín dovážaných do krajiny v roku 2014. Výnimkou sú diamanty a nerastné suroviny.

Dovoz do Izraela – komodity podľa sektorov r. 2014 (06)	
Celkovo (bez diamantov)	100%
Produkty a technológie ťažobného a banského priemyslu	19%
Strojárske výrobky a technológie	11%
Dopravné zariadenia	7%
Potravinové výrobky, nápoje a tabak	5%
Textil a koža	4%
Súčiastky do elektroniky	5%
Elektrické zariadenia a elektrické motory	4%
Zariadenia na kontrolu a riadenie	4%
Farmaceutické produkty	3%
Zariadenia na elektronickú komunikáciu	3%
Železo a oceľ	3%
Kancelárske a počítačové potreby	2%
Kovové výrobky	2%

Výrobky z gummy a plasty	2%
Drevo a nábytok	2%
Zdroj: Centrálny štatistický úrad	

d) Praktické informácie pre exportéra a importéra

- **Vízové formality, režim vstupu a pobytu**

Vízová povinnosť medzi Slovenskom a Izraelom bola zrušená. Občania SR sa môžu pohybovať na území Izraela za účelom turistiky po dobu 3 mesiacov bez víz. Iné podmienky platia pre tých, ktorí chcú v Izraeli pracovať.

Turista môže byť požiadaný pri príjazde o preukázanie dostatočných finančných prostriedkov. Za postačujúce sa považuje čiastka 70 - 80 USD na osobu a deň. Nevyžaduje sa žiadne povinné očkovanie či potvrdenie o zdravotnom stave.

- **Doprava a odporúčané dopravné spojenia (letecké linky, vlaky, taxi služba, MHD, požičovne áut)**

Cestujúci do SR využívajú aj letecké spoločnosti susedných krajín ako Austrian Airlines, Niki, El Al (všetky do Viedne), ČSA (Praha) a WizzAir (Budapešť). Ceny spiatocných leteniek týchto spoločností sa pohybujú v rozpätí 300-500EUR (v ekonomickej triede). Nízkonákladová spoločnosť Up! lieta do Budapešti už od cca 150EUR. Okrem toho prevádzkuje charterové lety do Bratislavy v letnej sezóne aj letecká spoločnosť Travel Service.

- **Ubytovanie (priemerné ceny v hoteloch, kde sa odporúča ubytovanie)**

V metropolitnom Tel Avive sú ceny „managerských“ hotelov cca 250 USD/noc (Hilton, Carlton). V Jeruzaleme je možné získať ubytovanie od 200USD/noc. Niektoré hotely ponúkajú pre podnikateľov automatický odpočet DPH. Prakticky všetky hotely sú kóšer.

Pre podnikateľov neodporúčame ubytovanie v hoteloch s menej ako 3 hviezdičkami, poprípade mimo metropolitnú oblasť Tel Aviv, a ďalšie veľké mestá

(Jeruzalem, Haifa, Be'er Sheva, Nazaret, Tiberias). Vo všeobecnosti platí, že staršie hotely majú nižšiu kvalitu ponúkaných služieb.

- **Zdravotné zabezpečenie**

Zdravotná starostlivosť je v Izraeli pomerne drahá. Jeden deň pobytu v nemocnici pri náhlom onemocnení stojí cca 1.000 USD. Odber a analýza odberu krvi stojí v štátnej nemocnici cca 200 EUR. Ceny súkromných lekárov, podobne ako niektorých špecialistov (zubný lekár), nie sú pre cudzincov regulované. Preto je nevyhnutné, aby sa slovenskí občania pred cestou do Izraela poistili v komerčnej poisťovni.

- **Sviatky a voľné dni, nevhodné na pracovné rokovania časový rozdiel**

Pracovný týždeň v Izraeli začína nedeľou a končí piatok okolo obeda. Formálny začiatok šabat (soboty) je pri východe troch hviezd, odvtedy nepremáva mestská doprava. Presný začiatok šabat pre hlavné mestá Izraela je zverejňovaný v piatkových novinách. Štátne úrady sú zavreté aj v piatok. Štandardná otváracia doba v obchodoch je od nedele do štvrtku 09.30 - 19.00 (niekedy aj dlhšie), v piatok obvykle len 08.00-14.00, pričom v sobotu (šabat) sú zavreté obchody a mnohé reštaurácie. V moslimských častiach (napr. v časti Tel Avivu-Jaffy, Haify, Ramly, Nazaretu) je obvykle zatvárací deň piatok.

Banky sú spravidla otvorené v dňoch nedeľa - piatok 08.30-12.30 a niektoré dni odpoľudnia (15.00-18.00). Väčšina bank má bankomaty (ATM), z ktorých je možné vyberať prostredníctvom platobných kariet hotovosť v šekeloch. V hoteloch sú výmeny dolárov menej výhodné, lepšie kurzy sú v zmenárňach.

Štátne a židovské sviatky a dni voľna

Židovské sviatky začínajú rovnako ako šabat vždy v predvečer. Židovský kalendár je lunárny, nový rok začína vždy v iný deň. V prípade príprav služobných a obchodných ciest doporučujeme ich termín vopred konzultovať s veľvyslanectvom Izraela vo Viedni alebo so ZÚ SR v Tel Avive.

- Rošhašana - Nový rok - jednodenný sviatok (september - október).
- Jomkipur - Deň zmierenia – najvýznamnejší jednodenný sviatok, nevysiela TV ani rozhlas, pre dopravu sú uzavreté všetky cesty (september - október).

- Sukot - Sviatky stanov - trvajú týždeň, nepracuje sa prvý a posledný deň (október).
- Simchat Tóra - Radosť z Tóry (október) jednodenný.
- Chanuka - Sviatky zasvätenia (chrámu) - osemdenný sviatok, nepracuje sa prvý a posledný deň (december - január).
- Purim - Sviatok "metanie lósov" - jednodenný (február - marec).
- Pesach - Sviatok prekročenie - sedemdenný sviatok, nepracuje sa prvý a posledný deň (marec - máj).
- Jom Haacmaut - Deň nezávislosti (apríl - máj).
- Lag Ba-Omer - Sviatok učencov - jednodenný, voľno v školách (máj).
- Šavuot - Sviatok týždňov (máj - jún).

Nie je vhodné dohodnúť si schôdzku na piatok odpoľudnia a večer a na sobotu. Naopak nedeľa je bežný pracovný deň; pri výbere darov je nutné venovať pozornosť tomu, či je akceptovateľný pre partnera, napr. pri potravinách, či sú kóšer.

- **Tel. čísla (prvá pomoc, polícia, dopravná záchranná služba, požiarnici a iné)**

Dôležité telefónne čísla:

- polícia 100
- prvá pomoc 101
- hlásenie požiaru 102
- prvá zdravotnícka pomoc 1-800-225005
- informácie pre turistov- Ben Gurion letisko 03- 9711485

Prílohy

- **Tovarová a teritoriálna štruktúra vývozu a dovozu krajiny**
Prehľad za príslušný a predchádzajúci rok v odporúčanej štruktúre:
„komodita, hodnota, podiel na celkovom dovoze, index rastu/poklesu“

Tovarová štruktúra

Komodity vývozu SR do Izraela za rok 2016	v mil. Eur	% podiel na
---	------------	-------------

		vývoze SR do Izraela
Vývoz SR do Izraela za rok 2016	377,27	
Osobné automobily a iné motorové vozidlá konštruované hlavne na prepravu osôb	301,35	83,06
Televízne prijímače	25,54	3,05
Nové pneumatiky z gumy:	6,25	1,72
Tanky a iné obrnené bojové motorové vozidlá	5,64	1,55
Ostatné zdvíhacie, nakladacie a vykladacie a manipulačné zariadenia (napríklad výťahy, lanovky, eskalátory, dopravníky):	5,15	1,42
Nenatieraný papier a lepenka	4,45	1,23
Lekárske, chirurgické, zubolekárske alebo zverolekárske nástroje a prístroje vrátane scintigrafických prístrojov	3,70	1,02
Práčky pre domácnosť a práčovne, vrátane práčok, ktoré aj sušia:	2,94	0,81
Práškové výmetné výbušniny	1,84	0,51
Drôty zo železa alebo nelegovanej ocele:	1,77	0,49
Prípravky na ústnu alebo zubnú hygienu	1,51	0,42
Elektrické transformátory, statické meniče (napríklad usmerňovače) a indukory	1,27	0,35
Stroje na automatické spracovanie údajov a ich jednotky;	1,12	0,31
Ostatný nábytok a jeho časti a súčasti:	1,06	0,29

Komodity dovozu SR z Izraela za rok 2016	v mil. Eur	% podiel na dovoze SR z Izraela
Dovoz SR z Izraela za rok 2016	53,162	
Lieky	17,89	35,84
Doštičky, tyčinky, hroty a podobné časti nástrojov	8,25	10,01
Lekárske, chirurgické, zubolekárske alebo zverolekárske nástroje a prístroje vrátane scintigrafických prístrojov, ostatné elektrolekárske prístroje, ako aj prístroje na skúšanie	4,39	8,79

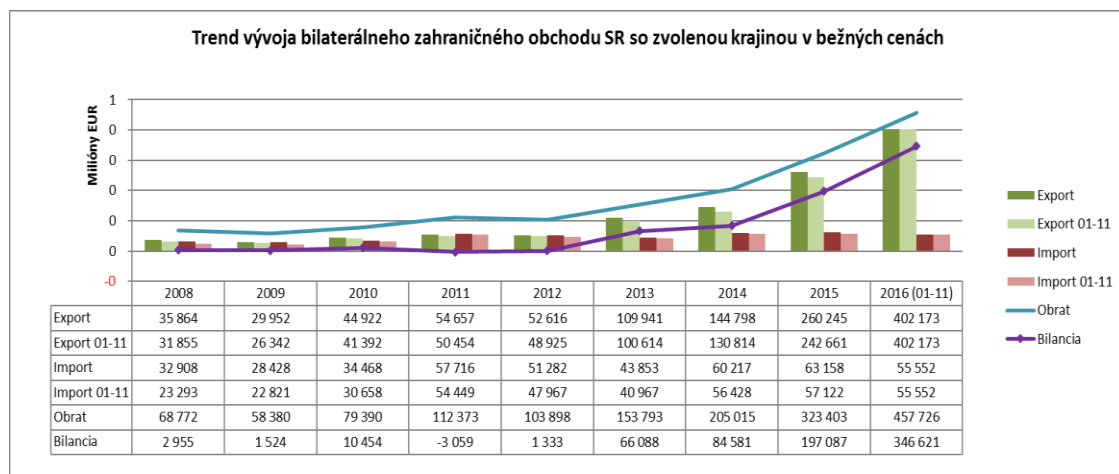
zraku:		
Insekticídy, rodenticídy, fungicídy, herbicídy, prípravky proti klíčeniu a regulátory rastu rastlín, dezinfekčné prostriedky a podobné výrobky, v úprave alebo balení na predaj v malom alebo ako prípravky alebo výrobky (napr. sírne pásy, knôty a sviečky a mucholapky):	4,05	8,11
Nové pneumatiky z gumy:	2,07	4,15
Časti a súčasti a príslušenstvo výhradne alebo hlavne na stroje a prístroje položiek 8456 až 8465, vrátane upínacích zariadení alebo držiakov nástrojov a nožov, samočinných závitorezných hláv, prístrojov a iných špeciálnych prídavných zariadení k obrábacím strojom; držiaky na všetky ručné náradia:	0,90	1,80
Umývačky riadu; stroje a prístroje na čistenie alebo sušenie fliaš alebo iných obalov; stroje a prístroje na plnenie, uzatváranie, pečatenie, označovanie plechoviek, fliaš, krabíc, vriec alebo iných obalov; stroje a prístroje na uzatváranie fliaš, túb, pohárov a podobných obalov s kapslami; ostatné baliace stroje a prístroje a zariadenia obalovej techniky (vrátane strojov na balenie tepelným zmrašťovaním); prístroje na prevzdušňovanie nápojov:	0,66	1,32
Ostatné anorganické kyseliny a ostatné anorganické kyslíkaté zlúčeniny nekovov:	0,62	1,25
Kozmetické prípravky, líčidlá a prípravky na starostlivosť o pokožku (iné ako lieky), vrátane opaľovacích ochranných prípravkov; prípravky na manikúru a pedikúru:	0,60	1,21
Potravinové prípravky inde neuvedené ani nezahrnuté:	0,59	1,18
Merače dodávky alebo výroby plynov, kvapalín a elektrickej energie, vrátane meračov na ich kalibrovanie:	0,59	1,17
Ostatné výrobky z plastov a výrobky z ostatných materiálov položiek 3901 až 3914:	0,55	1,10
Elektrické prístroje na drôtovú telefóniu alebo telefóniu alebo telegrafiu, vrátane linkových telefónnych súprav	0,51	1,02

s bezdrôtovými mikrotelefónmi a telekomunikačné prístroje na nosnú frekvenciu alebo na digitálne drôtové systémy; videotelefóny:		
Ostatná zelenina, čerstvá alebo chladená:	0,51	1,01
Kohútiky, ventily a podobné zariadenia na potrubia, kotly, nádrže, vane alebo podobné kade, vrátane redukčných ventilov riadených termostatom:	0,51	1,01

Zdroj: ŠÚ SR (05/2016)

Zdroj: MZVaEZ SR (03/2016)

- **Zoznam kontaktov a webových stránok významných ekonomických štátnych inštitúcií (ministerstvo ktoré má v portfóliu zahraničný obchod a**

**pod
nika
nie,
age
ntúr
y
pre
rozv
oj
obc
hod
u a
inve**

stícií, colná správa atď.), významných obchodných komôr, audítorských firiem, bánk na podporu zahraničného obchodu, podnikateľských, zamestnávateľských asociácií a združení

Ministerstvo priemyslu, obchodu a práce - MOITAL

adresa: 5 Bank Israel
Jeruzalem 91036

www.trade.gov.il

Israel Export Institute (IEI), zodpovedajúce svojou náplňou agentúre SARIO na Slovensku.

adresa: IndustryHouse
29, Hamered St., P.O. Box 50084
Tel Aviv 68125
Tel.: (00972 3) 514 2830
Fax: (00972 3) 514 2902

www.export.gov.il

Obchodné komory:

Federation of Israeli Chambers of Commerce (FICC)

adresa: 84, Hahashmonaim St., P.O. Box 20027
Tel Aviv 67132
Tel.: (00972 3) 563 1010
Fax: (00972 3) 561 2614

www.chamber.org.il

e-mail: chamber@tlv-chamber.org.il

Chamber of Commerce & Industry - Haifa & Northern Israel

adresa: 53, Ha'atzmaut St., P.O. Box 33176
Haifa 31331
Tel.: (00972 4) 862 6364
Fax: (00972 4) 864 5428

www.haifachamber.com

e-mail: main@haifachamber.org.il

Chamber of Commerce & Industry - Be'er Sheva & Negev Area

adresa: 30, Rambam St.

P.O. Box 5278
Be´erSheva 84152
Tel.: (00972 7) 623 4222, 623 5663
Fax: (00972 7) 623 4899

Chamber of Commerce & Industry - Jerusalem

adresa: 10, Harel St.
P.O. Box 2083
Jerusalem 91020
Tel.: (00972 2) 625 4333/4/6
Fax: (00972 2) 625 4335
www.jerccom.co.il
e-mail: jerccom@inter.net.il

Israel Federation of Bi-National Chambers of Commerce & Industry (IFBC)

adresa: 29, Hamered St., P.O. Box 50196
Tel Aviv 61500
Tel.: (00972 3) 514 2828
Fax: (00972 3) 514 2945

Israel - Slovak Chamber of Commerce and Industry

22 Pinsker st, Holon, Israel 5841207
Mobile: +972-54-4260430
Mail: josef@israslov.org.il

Podnikateľské zväzy

Manufacturers´ Association of Israel (MAI)

adresa: Industry House
29, Hamered Str., P.O. Box 50022
Tel Aviv 68125
Tel.: (00972 3) 519 8832-3
Fax: (00972 3) 510 3154
www.industry.org.il

Kibbutz Industries Association

adresa: 8, Shaul Hamelech
P.O. Box 40012
Tel Aviv 61400
Tel.: (00972 3) 695 5413
Fax: (00972 3) 695 1464
www.kia.co.il
e-mail: kia@kia.co.il

Association of Contractors & Builders in Israel

adresa: 18, MikvelIsrael St.
P.O. Box 37502
Tel Aviv 61000
Tel.: (00972 3) 560 4701
Fax: (00972 3) 560 8091
www.acb.org.il

Association of Electronics and Information Industries

adresa: 29 Hamered St., P.O.Box 50026
Tel Aviv 61500
Tel.: (00972 3) 516 3986, 519 8862
Fax: (00972 3) 516 1003
www.iaei.org.il
email: elec_har@netvision.net.il

Israeli Federation of Forwarders and Customs Clearing Agents

adresa: 84, Hahashmonaim St.
Tel Aviv 67132
Tel.: (00972 3) 563 1019
Fax: (00972 3) 561 9027
www.iffcca.org.il

Dátum: 24.5.2017

